

DELAVEC

GLASILO GLAVNEGA RADNIČKEGA SAVEZA JUGOSLAVIJE.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.
Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članstvo izvod po 1-10 Din.
Oglasi po ceniku.
Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.
Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije so poštne proste.

K vprašanju strokovnega edinstva.

Dne 10. marca se je vršila v Trbovljah važna strokovna konferenca. Na tej konferenci so se posvetovali delegati Unije slovenskih rudarjev, zapniki Zveze rudarskih delavcev ter zastopstvo narodno socialne strokovne organizacije rudarjev o možnosti skupne strokovne organizacije. Rezultat teh posvetovanj je bila na eni strani resolucija, ki jo prinašamo na drugem mestu, na drugi strani pa konkretni ukrepi, ki naj omogočijo ujedinjenje.

Ti ukrepi obstojajo v glavnem v tem, da so izvolili rudarji, ki so trenutno brez organizacije, akcijski odbor, ki bo določil v sporazumu z načelstvom Unije slovenskih rudarjev, kako naj konča bodoči kongres Unije slovenskih rudarjev sedanjo razdrapanost v rudarskem gibanju Slovenije. Ne moremo še zapisati, da je ujedinjenje rudarjev že izvršeno. Po dvignjenem razpoloženju in globokem pojmovanju resnosti sedanjega položaja, ki smo ga na tej konferenci na vseh straneh opazili in čutili, pa smemo izražati veselo nado, da moremo smatrati to ujedinjenje za dovršeno stvar.

Zato je čas, da napišemo par načelnih pripomb k stremljenju po enotnosti strokovnega pokreta.

Zapisali bomo odkrito, da smo šele ob prvih začetkih nove lepše periode in ne bomo zamolčali nobene težave, ki jo še vidimo na naši poti. Upamo, da to ne bo ubilo poleta za dobro stvar. Vsak naj pomisli, da se gradijo temelji za skupno delo le na poštenju in medsebojni odkritosti.

Pri zadnjih volitvah smo poslušali pred Jugoslovansko tiskarno moža, ki je naznanil veliki množici, med katero je bila večina delavcev, volilne rezultate.

Čital je številke o sijajnih uspehih meščanskih strank, na koncu pa je smeje pristavljaj: ostanek odpade na proletarijat, po 3, po 4, po 2. Vsi smo to poslušali in mnogo nas je bilo iz vseh razdrobljenih proletarskih frakcij, ki nas je to bolelo.

Druga slička: Večkrat nas pripelje pot v Trbovlje. Trbovlje so najbolj izrazit proletarski kraj Slovenije. Tamošnji marksistični kadri imajo za seboj tridesetletno tradicijo. Danes pa vidimo, kako se gube ti kadri na vse strani. Poleg ponosne stavbe starega Delavskega doma, ki pa je žal danes le spomin na požrtvovalnost, razredno zavednost, disciplino in enotnost starejših generacij, se je dvignil nov Rudarski dom, ki je sicer majhen, a je doživel že tudi take dni, da more biti drag celemu rudarskemu pokolenju.

Na desni in levi postavljajo svoje trdnjave osvajevalne vojske. Eni prihajajo z brutalnimi, drugi z demagoško-hinavskimi sredstvi, eni in drugi pa hočejo prikleniti delavstvo v skupne organizacije s kapitalisti.

Krščansko socialna strokovna zveza je kupila tik pri naših domovih svoj dom in otvorila v njem konzum in strokovno organizacijo. Od druge strani prihajajo radikali in demokrati.

Nevarnost, da zavladajo meščanske stranke celo v kraju, kjer niso nikdar vladale in kjer nimajo ničesar iskati, je ogromna. V rudnikih vladajo in izkoriščajo brezobzirno, kakor še nikoli tako v Trbovljah.

O naših železničarjih ni da bi govorili. Samo to bomo rekli: Železničarji imajo v Sloveniji nič manj kakor 14 strokovnih organizacij!

To je živo življenje, mimo katerega ne pojde nihče nezakazovan, kdor ne bo čutil njegovih živih utripov, ki razmišlja suho in teoretično o raznih organizacijskih možnostih.

Mi dobro vemo, da je služila in da še služi želja po enotnosti temu ali onemu za dobrodošlo agitacijsko sredstvo. A teh agitacijskih sredstev nas ni strah. V tej atmosferi bodo doživele vse neiskrene parole svojo usodo. Sedaj k teoriji.

Mi bomo mesto svojih teorij samo priobčili dopis, ki smo ga prejeli in kateremu nimamo nič dostaviti. Ta dopis se glasi:

Zadnjič ste načeli v »Delavcu« vprašanje edinstva strokovnih organizacij in rekli, da boste skusili v diskusijah ugotoviti, ali so enotne strokovne organizacije mogoče. Dovolite mi, da napišem k temu vprašanju tudi jaz par misli.

Jaz mislim, da so enotne strokovne organizacije mogoče, če smo o praktičnem delu v strokovnih organizacijah enih in istih misli. Mi bi mogli pristati na vse drugo, na to pa nikdar, da bi pristali na taktiko, ki bi morala vesti v pogubo organizacije in interese, ki jih zastopamo. To morete z vso odkritostjo vsakomur povedati, s komur se boste razgovarjali.

Naše strokovne organizacije ne puščajo iz vidikov velikih končnih ciljev osvobodilnega boja proletarijata. Kljub temu pa so praktično organizacije, ki naj branijo dnevne koristi proletarijata.

Kako se pa branijo te dnevne koristi proletarijata? Z revolucijo? Revolucije niso vsak dan! Gotovo ne branimo dnevnih koristi delavstva s tem, če dajemo z vročerkvno zamišljenimi revolucionarnimi atakami, ki ne morejo streti državne sile, vedno iznova povod podjetnikom in njih zastopnikom, da se skrivajo za državno silo in hujskajo na delavstvo. Razlagajoč o vsakem mezdnem boju, da nima ekonomskih, temveč čisto politične tendence. Nešteto mezdnih bojev smo imeli, ko se je moglo to vedno iz nova opaziti.

Mi mislimo, da je treba politično revolucionarno akcijo strogo ločiti od organizacij, ki hočejo izboljšati položaj delavskega razreda s strokovnimi akcijami in legalno politično borbo.

Osebe in skupine, ki so se odločile za eno pot, se ne smejo odločati istočasno za drugo pot in izvajati istočasno ene in druge taktike. Taka zveza akcij, ki ne spadajo skupaj, mora vesti strokovne in politične organizacije v katastrofe, katere niso nujne in katerim bi se bilo lahko izogniti. Ona mora končno proletarijat obrambnih sredstev, ki jih nudi legalna akcija, sploh oropati.

Ali je treba vednega razpuščanja strokovnih organizacij? Ali ne goni to delavstvo v objem buržoazije in tabor rumenih organizacij? Ena stran goni tja delavstvo z bičem, druga ga vabi tja s cukrčki. Delavstvo pa obupuje vedno bolj nad svojo lastno močjo. Mi smo za edinstvo strokovnih organizacij! Ne bomo tudi trdili, da smo bili brez greha in da nismo sokrivi žalostnega razsula razredne zavednosti med nami. Tudi nočemo nikakih kapitulacij, — ker smo doživeli vsi težak poraz in smo vsi na tem, da kapituliramo — pred buržoazijo.

Vendar pa se zavedamo, da smo bili mi manjšina strokovno organiziranega proletarijata, a smo danes večina, ker smo se izognili nepotrebnih katastrofalnih in brezsmiselnih zvez in akcij. In da smo danes še mi edini, ki branimo dnevne interese proletarijata. Te taktike v bodoče ne želimo spremeniti. Je ne smemo spremeniti za nobeno ceno. To bi se reklo upropastiti še to, kar smo do danes rešili; mi smo zadnji, ki ne bi razumeli pomena velikih revolucij.

Popolnoma izključeno pa je, da bi mogle voditi velike organizacije, kakor naj bi bile strokovne in politične organizacije proletarijata, trajno aktivne revolucionarne boje. Popolnoma izključeno je, da bi se dala ilegalna in legalna akcija organizatorično vezati in da bi se dala ta vez trajno zakrivati pred državno oblastjo. Tako varanje ni makiavelizem, to je budalost, otročarija, ki onemogoča učinkoviti legalno obrambo dnevnih koristi proletarijata. Mi nismo izrekli o ilegalnih organizacijah nobene besede, samo to, da naj puščajo v dobah, ko je delavstvo v skrajni obrambi in navezano le na zakonita obrambna sredstva, organizacije njegove legalne obrambe na miru. One naj se čuvajo pomagati reakciji in biti njen zaveznik!

To so osnovni temelji, na katerih gradimo in o katerih ne bi radi glasovali, ker se o resnici in nesresnici, o osnovnih taktičnih vprašanjih ne glasuje, ampak se jih preizkusi.

Amsterdam in Moskva sta sama na sebi dve prazni besedi. Za njimi pa se skrivajo zgoraj označena praktična, silno važna praktična vprašanja. V tem seveda ne moremo dopuščati nejasnosti.

Kar se tiče razmerja na desno — tu mislimo na narodno-socialno gibanje — je treba jasno povdariti, da so mednarodne zveze za delavski pokret ogromne praktične važnosti. Mednarodnost ni protinardnost. Pomenja pa pravično in strpljivo reševanje mednarodnih sporov v okvirju enotnih razrednih organizacij, ker je to predpogoj za vzdrževanje mednarodnih zvez in predpogoj za uresničenje končnih ciljev socializma.

Če se je mogoče zediniti glede teh vprašanj, potem je mogoče strokovno edinstvo.

Tako naš teoretik. Ta teoretik pa naj bo pomirjen: Mi smo z vsemi temi, za katere sta Amsterdam in Moskva več kot dve grdi besedi, ki delita proletarijat na dvoje in uničujeta njegovo silo, prav tako govorili. In še se bomo z njimi v teoretični diskusiji merili in ustvarili v trenju duhov novo duhovno enotnost. Za to diskusijo pa imajo globji smisel le najzavednejši zaupniki, vršički, voditelji mas.

Široke mase so se razklale, ker so verjele agitatorjem, da jim bo prinesel razkol več kruha. Širo-

ke mase že imajo svoj protidokaz, ki je za nje več vreden, kot celi kupi filozofije.

Zato bodo po našem mnenju tisti, ki jim teorije nikdar niso delale preglavic, tudi brez teorij iskreni pristaši edinstva.

Teoretiki pa bomo s to protisilo računali, strpneje debatirali in morda koncem koncev z začudenjem ugotovili, da pravzaprav nismo to, za kar smo se medsebojno smatrali.

Zakon o tisku.

V vrsti zakonov, ki jih misli predložiti vlada novi skupščini, pride na prvo mesto zakon o tisku, katerega je minister za izenačenje zakonov gosp. Srškić že predložil narodni skupščini.

Predloženi zakon o tisku je reakcionaren poskus, kako še bolj omejiti v naši državi svobodo tiska in izražanja misli.

Po novem zakonu je odgovorni urednik lista tisti, ki list dejansko piše in mu daje pravec. Za vse kar izide v listu, odgovarjajo pisec, urednik, tiskar, izdajatelj in razširjalec. Pri tem ni naznačen ne obseg odgovornosti, ne red odgovornosti. Urednik odgovarja za vse, kar je v listu natiskano, a ni podpisano.

Strogo se bo kaznovalo tudi vzbujanje plemenskih sporov ali pozivi na spremembo obstoječega družabnega reda.

Mislimo, da nam k temu poročilu ni treba mnogo dostaviti. Ako postane ta načrt zakon, — potem bo morala vsa politika iz našega časopisja izginiti, razven politike, ki hvali vlado.

Časopisje bo smelo nemoteno pisati le še o umorih, tatvinah in nesrečnih ljubeznih. Vse druge stvari pa bodo zelo nevarne. Kje bo meja med kritiko, razžalitvijo in obrekovanjem, med obrambo pravic in interesov in med hujskanjem? Kdo bo postavljaj to mejo?

Zakon uvaja za prestopke proti tiskovnemu zakonu silno visoke kazni. Kaznujejo se prestopki proti javnim interesom, proti časti, prestopki čisto tiskarskega značaja. Kazni za prestopke proti javnim interesom se gibljejo med dobo treh mesecev do petih let. Za razžaljenje kralja se uvaja kazen od 1 do 5 let, za obrekovanje kralja od 1 do 10 let in z denarno kaznijo od 20.000 do 200.000 dinarjev.

Razžaljenja sodnije, vojske, javnih uradov in sploh javnih funkcionarjev se kaznujejo z zaporom od 3 mesecev do 3 let, obrekovanja pa z zaporom od 6 mesecev do treh let in z denarno kaznijo do 100.000 dinarjev. Kdor razžali fizično ali pravno osebo, se kaznuje od enega do treh let, kdor obrekuje fizično ali pravno osebo, z zaporom od 6 mesecev do treh let in z denarno globo 30.000 dinarjev.

Stanovanjski zakon.

V časopisju je bil objavljen načrt novega stanovanjskega zakona. Ta zakon podaljšuje neodpovedljivost stanovanj za prihodnji dve leti. Prinaša pa štirindvajsetkratno zvišanje najemnin in olajšanje odpovednih slučajev. Od teh so nekateri taki, da se moramo upravičeno bati, da bodo v bodoče deložacije vsakdanji pojavi.

Mnogo teh odpovednih vzrokov je prav raztegljive narave. Tako bo lahko sodil v bodoče hišni lastnik in vse ženske v hiši tudi — o morali najemnikov in podnajemnikov. Njihova sodba bo potem vzrok za odpoved.

Dalje bo lahko hišni lastnik stranke na cesto metal, ako bo želel svoje otroke poročiti.

Glavna hiba stanovanjskega zakona pa je v tem, da ne predvideva dovolj učinkovitih odredb, kako opomoči stanovanjski bedi z grajenjem novih stanovanj. V naglici je tudi težko rešiti to vprašanje.

Mi smo mnenja, da bi bilo bolje, ako bi se sedanjemu stanovanjski zakon podaljšal za par mesecev. Med tem pa bi se temeljito proučilo stanovanjsko vprašanje in napravili ukrepi, ki bodo spravili v dveh letih to vprašanje za korak dalje.

Kakor smo informirani, izdeluje Delavska zbornica za Slovenijo temeljito študijo o tem vprašanju, ki bo pokazala vso njegovo resnost. O stvari bomo v prihodnji številki priobčili širšo razpravo.

Mednarodna konferenca plavžarske industrije.

Velika borba za osemurni delovni čas, ki se je začela voditi koncem pretečenega leta, je zavzela največji razmah v plavžarski industriji. To borbo vodi kovinarska internacionala v Bernu, ki je zbrala podatke o delovnih pogojih, pod katerimi delajo

delavci v plavžih in valjarnah. Iz zbranih podatkov je razvidno, da se dela v vseh državah Evrope, izvzemši Nemčijo, v treh šitah, to je osem ur na dan. Samo v Porurju, Zgornji Šleziji in okrog Hamburga se dela v dveh šitah, tako da znese delovni čas 58 do 60 ur na teden. V Holandiji se dela v nekaterih valjarnah že štiri šite dnevno, to je po šest ur dnevno.

Nadure, delo ob nedeljah in praznikih se plača: V Nemčiji se dela brez kakih doklad; v Angliji, v Franciji, Avstriji, Češkoslovaški in Romuniji z 50 odstotno doklado, (v Romuniji večji prazniki s 100 odst., v Holandiji 75, večji prazniki s 150 odstot. in v Belgiji 100 odst. in vsakih 14 dni en dnevni zaslužek v nagrado).

V težki železni industriji, kjer se po navadi vse nedelje in praznike nepretrgano dela, zahteva delavstvo plačan dopust. V tem pogledu samo delavci v Belgiji in Franciji še niso dosegli zadovoljivega uspeha. V ostalih državah imajo delavci od 6 do 14 dni letno plačanega dopusta.

Kar se tiče plač, so iste tako različne, da je jako težko napraviti primere in to zlasti zbog velikih razlik pri cenah življenjskih potrebščin v posameznih državah. Poleg tega obstojajo še v mnogih državah različne bonifikacije v življenjskih potrebščinah, stanovanju, obleki in raznih družinskih dokladah, kar je ostalo še iz za vojne in povojne časa in se vse organizacije borijo za odpravo teh bonifikacij.

Poleg navedenega je tudi važno vprašanje podpore za slučaj bolezni. V tem pogledu stoji najboljše Romunija, kjer dobiva delavec za celi čas trajanja bolezni od delodajalca doplačano razliko med hranarino in njegovo normalno plačo, torej ima za časa trajanja bolezni iste dohodke, kakor takrat, kadar je zaposlen. Slično imajo tudi delavci v Avstriji. Oni dobivajo od delodajalca za časa bolezni: v prvem tednu 70 odst., od drugega do petega tedna 50 in od petega tedna naprej po največ 40 odstotkov normalne plače. Iz poročila so razvidne še druge pridobitve, ki so posledica načina borbe v vsaki posamezni državi. Tako se je n. pr. na Holandskem skozi leta vodila borba radi mojstrov. Rezultat te borbe je izražen v sedanji kolektivni pogodbi, ki velja za vso težko železno industrijo v Holandiji. Glasom te pogodbe se ne smatra za napad na organizacijo, ako podjetja ne dovolijo, da bi bili mojstri člani organizacije, a nasprotno mora biti delavec, ki postane mojster, še tri mesece član delavske organizacije in število mojstrov ne sme presegati 2 odstotka celokupnega zaposlenega delavstva.

Proti dvošitnemu sistemu vodi nemška kovinarska organizacija v posameznih podjetjih energično akcijo. Ta akcija je v poslednjem času dobila pravi mednarodni značaj.

Na seji izvrševalnega odbora kovinarske internacionale, ki se je vršila dne 4. in 5. januarja t. l. v Parizu, se je na predlog nemških delegatov sklenilo, da se skliče 1. marca t. l. mednarodna konferenca delavcev, zaposlenih v plavžarski in valjarski industriji, ki se bo vršila v Kölnu (Nemčija). Nemška kovinarska organizacija je, kakor se posnema iz poročil delegatov, prebolela strašno inflacijsko krizo in je danes ta organizacija zopet normalna in se čuti zadostno močna, da po dvehletni obrambni borbi preide zopet na napad.

K problemu jugoslovanske industrije železa in jekla.

(Konec.)

Mi se s tem, kar je napisal g. gen. ravnatelj Noot v »Novi Evropi« strinjamo. Tvornice v Zenici in v Varešu so z obratovanjem popolnoma prenehale. Del našega časopisa je našel razlog v tem, da je n. pr. tvornica v Zenici zato ustavljena, ker je njen lastnik neki dunajski žid, da bo lahko forsiral avstrijske izdelke na našem trgu.

Ampak krize ne občuti samo podjetje v Zenici, temveč tudi podjetje na Jesenicah, ki je največje te vrste v Jugoslaviji in tako zaporedoma tudi vsa ostala podjetja, ki nimajo z dunajskimi židi ničesar opraviti.

Mi v takih vprašanjih in pojavih ne moremo ostati ravnodušni. Nam ne more biti vse eno, ali imamo industrijo, ali jo nimamo. Težke posledice industrijske krize občutijo tisoči in tisoči delavcev in njih družine, ki zapadajo v brezposelnost. Posledice brezposelnosti pa so tem hujše, ker imamo že precej časa stalen kader brezposelnih delavcev, kar znači, da je več podjetij zbog rastoče krize delavske staleže reduciralo. Mi želimo, da se to čimprej obrne na boljše, ne pa, da se pogrežamo v še večjo krizo.

Poleg dosedaj navedenih vzrokov te krize je potrebno, da naglasimo še en vzrok, to je pomanjkanje kapitala. Naša največja podjetja, ki so v stanu z 80 osto. svoje kapacitete kriti ves domači trg, bi se morala razvijati, ne pa hirati. Ta podjetja se pa ne morejo razvijati radi pomanjkanja denarja. Mi ne moremo verjeti, da imamo v državi zadosti denarja v prometu, ker stojimo pred dejstvom, da se najvažnejša podjetja, podjetja, ki bi morala imeti svojo bodočnost, ustavljajo in to večji del radi pomanjkanja denarja. Čakati na to, da se bo pri nas z od poljedelcev naloženim denarjem povzdigovala industrija, ne moremo, ker smo siromašni in ker bi se tako za življenje absolutno sposobno industrijo uničilo.

Radi tega bo konferenca v Kölnu velike važnosti za kovinarski proletarijat. Sklepi te konference bodo imeli gotovo velik upliv na delovne pogoje v težki železni industriji.

V Jugoslaviji spadajo ta podjetja v vrsto težke železne, odnosno plavžarske industrije: Zenica, Odoš, Jesenice, Guštanj in Store. Položaj delavstva v teh podjetjih je jako nepovoljen in to na eni strani zbog industrijske krize, v kateri se po večini ta podjetja nahajajo in na drugi strani zbog razdrapanosti delavskega pokreta. Delavstvo je v nekaterih izmed teh podjetij razcepljeno na štiri organizacije. Od vseh pridobitev je ostal samo še osemurni delovnik in še tega se drži le vsled velikih naporov zavednejšega delavstva. Jasno mora biti za vsakega delavca, da bodo hoteli uvesti, ako bodo naša podjetja prebredla to industrijsko krizo in začela zopet normalno obratovati, najmanj deveturni delovnik in če bo delavstvo še vedno tako razcepano, se jim bo to tudi posrečilo. Zato je nujno potrebno, da se delavstvo zopet organizira v razredno borbeno organizacijo, ker prišel bo čas, ko bo treba voditi borbo za ohranitev osemurnega delovnega časa in kolektivne pogodbe.

Gibanje draginje.

V naslednjem podajamo draginjski račun za mesec marec 1925. Eksistenčni minimum za mesec marec 1925 za petčlansko družino (mož, žena in trije otroci, stari 12 let, 7 let in pol leta):

	Mesečna potreba	Za enoto	Skupaj
	kg l	Din	Din
Moka štev. 0	15	8—	120—
Moka za kuho	10	7.50	75—
Krušna moka	10	7—	70—
Koruza	20	3—	60—
Krompir	70	2—	140—
Fižol	3	4.75	14.25
Meso I. vrste	11	22—	331—
Meso II. vrste	10	18—	180—
Mast	3	32—	96—
Sol	1	4.50	4.50
Olje	1 1/2	25—	37.50
Riž I. vrste	2 1/2	13—	32.50
Riž II. vrste	2 1/2	10—	25—
Sladkor kocka	2	15.50	31—
Sladkor kristalni	2	14.50	29—
Kava Santos	0.7	52—	36.40
Kava Rio	0.7	50—	35—
Kavne primesi	0.1	24—	2.40
Milo	1	18—	18—
Kis	1 1/2	5—	2.50
Čaj	0.1	75—	7.50
Mleko	20	3.50	70—
Rum	1/2	48—	24—
Drva	1 m ³	220—	220—
Premog	2 q	48—	96—
Čevlji	pol para	300—	150—
Kamgarn	1 m	160—	160—
Ševiot	1 m	110—	110—
Molinos	1 m	20—	20—

Din 2097.55

je bil eksistenčni minimum 15. marca 1925.

Opomba: Računamo, da odpade od tega zneska 32 odstotkov za težkega delavca, 25 odstot-

Mi nismo pristaši carine, katero se toliko priporoča, smo pa odločno za to, da se inozemski kapital placira v naši državi in tako industrijalizira našo državo. Tega se niti najmanj ne bojimo, ker bi nas to gospodarsko in kulturno dvignilo.

Slabo gospodarsko politiko naših vlad in buržuazije, ki se bavi predvsem z »nacionalizacijami«, nam kažejo najbolj naše železarne. Mi ne moremo biti brez železa, ker je železo osnova celokupnega gospodarskega življenja vsake države. Država svojih potreb ne krije z domačimi izdelki, temveč jih uvaža. Posledice take politike so zelo slabe. Inozemski kapital bi državo industrijaliziral, plačeval državi tribute, zaposljal delavce, ki so ob enem davkoplačevalci, proizvajalci in konzumenti, naš denar bi ostal v državi. Naša trgovska bilanca bi postala visoko aktivna. Tako je pa ravno nasprotno, ker se plačujejo z denarjem, ki se dobi za izvoženo žito, drva in živino, v inozemstvu stvari, katere bi se z malo pameti in dobre volje produciralo lahko v državi — in še celo izvažalo. Delavstvu bi ne bilo treba zapuščati domače zemlje in hoditi v širni svet s trebuhom za kruhom. Mi zahtevamo radi tega od vlade, da čimprej reši vprašanje financiranja naše industrije.

Poleg kreditnega vprašanja je potrebno, da omenimo še eno okolnost, ki je dovela našo železno industrijo na rob propasti. Železarna v Zenici je dobivala svoje surovine od državnega rudokopa v Varešu. Med tem, ko se je iz Avstrije dobivalo valjano železo, postavljeno na mejo po 2.05 Din, s carino vred po 2.93, je državni rudokop, odnosno država, pošiljala plavžarni v Zenici surovo rudo po 2.14 Din! Torej dražje nego surovo železo na meji!!

Čisto jasno je, da se pod takimi pogoji naša industrija železa in jekla ne more razvijati. Državi gre zato, da si ustvarja monopole nad surovinami in krije s tem svoje proračunske primanjkljaje. Pri tem pa trpi industrija in prav posebno tudi delavstvo.

kov za ženo, 20 odstotkov za otroka nad 12 let, 17 odstotkov za otroka v šolski dobi, 3 odstotke za malega otroka. Pri samcih, ki ne živijo v skupnem gospodinjstvu, računamo, da je treba pribiti k zgornji vsoti 50 do 70 odstotkov.

Mednarodni pregled.

Mednarodni kongres železničarjev.

(IGB) Od 30. junija do 2. julija 1925 se bo vršil v Bellinzona (Švica) mednarodni kongres železničarjev, ki bo med drugim razpravljal tudi o poslednjih važnih vprašanjih:

Zasledovanje železničarskih organizacij v posameznih državah in stališče, ki ga morajo železničarji zavzeti za neomejeno koalicijsko in zborovalno pravico osebja in svobodni razvoj organizacij. (Referent N. Nathaus, Amsterdam.) Osemurni delovnik in železničarji. (Referent C. T. Cramp, London.) Preureditev železnic v posameznih državah od državnih v privatne železnice v samostojne trgovske obrate. (Referent V. Brodecky, Praga.) Problemi železniških obratov z ozirom na avtomobilni transport. (Referent H. Jochode, Berlin.) Upliv elektrifikacije železnic na delovne pogoje osebja. (Referent I. Bromley, London.) Varnostne naprave: avtomatično spojenje, enotne zavore, ponavljanje signalov na strojih, vozovi za mednarodni promet morajo biti zgrajeni z zavornimi hišicami, kurilne naprave za osebje na mednarodnih vlakih. (Referent M. Bidegaray, Paris.) Veza z mednarodno zvezo železniških podjetnikov z mednarodnim uradom dela za upostavitve paritetne komisije, v kateri naj se razpravljajo zadeve mednarodnega značaja. (Referent N. Nothes, Amsterdam.) Pasivna resistenca kot bojno sredstvo. (Referent I. Tomschik, Dunaj.)

Zastopniki strokovnih zvez v novem nemškem državnem zboru. (IGB.)

Večji del socialdemokratskih poslancev v novem nemškem državnem zboru je izšel iz delavskih krogov in večina njih je več ali manj delovala v strokovnem pokretu. Kot zastopnike strokovnih organizacij v pravem pomenu besede, moremo smatrati samo tiste, ki se še danes aktivno udeležujejo v strokovnem pokretu. To so: Grassmann, drugi predsednik splošne nemške strokovne zveze, Aufhäuser, predsednik splošne zveze nameščencev, Brey, predsednik zveze tovarniških delavcev. Dissmann, predsednik zveze kovinarskih delavcev, katere dolgoletni predsednik je bil sedaj zopet izvoljeni Schlicke, Giebel, predsednik centralne zveze nameščencev, Gierbig, zveze steklarjev, Husemann, rudarske delavske zveze, Franc Scheffel, predsednik nemške železničarske zveze, Georg Schmiedt, zveze poljedelskih delavcev, Silberschmidt, nemške stavbne zveze, Simon Nürenberg, predsednik čevljarjske zveze in Schuhmann, nemške prometne zveze. Razen teh, na prvem mestu označenih socialdemokratskih državnih poslancev je še veliko število socialdemokratskih članov nemškega državnega zbora, ki kot člani v tej ali oni strokovni zvezi aktivno sodelujejo.

Socialdemokratska stranka v Nemčiji ni stranka v smislu angleške Labour Party, to se pravi, nobeno združenje strokovnih organizacij s političnimi strankami, temveč ista je bila vedno že od začetka samo delavska stranka, v kateri so bili predvsem zaupniki strokovnih organizacij voditelji. V tem se razlikuje socialdemokratska stranka zlasti od K. P. D., ki dovoljuje, da igrajo vlogo samo taki ljudje, ki nasprotujejo strokovnim zvezam.

Iz posameznih poklicev in držav.

(IGB) Švedska. Stockholmski cestni železničarji so po dolgotrajnih pogajanjih sklenili novo tarifno pogodbo. Mesečna plača je bila povišana za 20 kron, plača od ure delavcem na liniji za 9 öre in delavcem v delavnicah za 10 öre. Akordna postavka ostane neizpremenjena. Dopust, ki je trajal do sedaj po enem, štiri oziroma osemletnem službovanju 7, 10, oziroma 15 dni, je bil podaljšan na 10, 14, oziroma 18 dni. Pogodba velja do 31. dec. 1926.

(IGB) Švica. Poštni in telefonski uslužbenci. Za sekretarijati, ki so se že poprej združili, so se združili sedaj tudi novinarski organi švicarskega poštnega in telefonskega združenja.

(IGB) Velika Britanija. A. J. Cook, tajnik britanske rudarske delavske zveze, je na podlagi navedb v »Daily Herald« mnenja, da so lastniki rudnikov predlagali ustanovitev skupnega komiteja za preiskovanje položaja v rudokopih le zato, da bi pri tej priložnosti poudarili potrebo zopetnega osemurnega dela. (Angleški podzemeljski delavci delajo do sedaj po 7 ur.) Neki časopisni podjetnikov je pred kratkim omenil, da ima modifikacija delovnega časa odločujoč upliv na položaj celokupne industrije. Cook pravi končno, da je na Angleškem stolisoče rudarjev, ki zaslužijo na teden nič več kot 25—40 šilingov.

Naše organizacije.

Kovinarji.

Ljubljana. Savez Metalskih Radnika Jugoslavije, podružnica Ljubljana, sklicuje v nedeljo dne 29. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v salonu restavracije pri »Slonu« na Gosposvetski cesti svoj redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora in nadzorstva. 2. Volitev novega odbora. 3. Predlogi in nasveti. — Na občnem zboru se bo obravnavalo važna vprašanja za

bodoči razvoj naše podružnice v Ljubljani, zato je dolžnost vseh ljubljanskih kovinarjev, da se občne-ga zbora polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Dobrava. Na rednem letnem občnem zboru naše podružnice SMRJ, ki se je vršil v nedeljo dne 15. februarja t. l., so bili izvoljeni naslednji sodrugi v odbor: Predsednik Ivan Stare, podpredsednik Valentin Povšin, tajnik France Kusterle, blagajnik Franc Rajšp; odborniki: Anton Reklj, Ignacij Jakopič in Valentin Kozamernik; v nadzorstvo: Simon Sodja in Ivan Stare. Upamo, da bodo izvoljeni sodrugi delali na to, da zopet upostavijo na Dobravi podružnico, ki bo ponos nas vseh in ne samo Dobravčanov.

Rudarji.

Rudarska konferenca v Trbovljah.

Dne 10. marca 1925 se je vršila v Delavskem domu v Trbovljah lepo obiskana rudarska konferenca, o kateri poročamo na drugem mestu.

Konferenca je bila lepo obiskana. Iz revirjev je prihitel na njo ves stari rudarski kader. Iz Ljubljane pa so prispeli na njo sodrugi Makuc, Uratnik in Svetek.

Na tej konferenci se je sprejela resolucija, ki jo spodaj prinašamo. Dalje so izvolili sedaj neorganizirani rudarji akcijski odbor, ki bo pregledal skupno z načelstvom Unije slovenskih rudarjev nova pravila Unije, ki se imajo predložiti že po sklepu načelstva Unijskemu kongresu, ki se vrši dne 22. t. m. v Celju. Na ta kongres bodo imeli člani tega akcijskega odbora s posvetovalnim glasom pristop. Podrobnosti o ujedinenju se morajo seveda že prej ugotoviti dogovorno med načelstvom Unije in tem akcijskim odborom, tako da ne bo mogoče govoriti o kakem preglasovanju in da bo mogel Unijski kongres le končno veljavno odločiti o že pripravljenem in stvarno že doseženem edinstvu.

V ta akcijski odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi:

Iz Trbovelj: Miha Vacak, Pliberšek Franc, Slabšak Franc; namestniki: Gorjanc Jože, Kuder Franc, Hrušovar Alojz. — Iz Hrastnika: Medved Franc, Salomon Alojz; namestnika: Pucelj Karol, Jerebičnik Franc. — Iz Zagorja: Šober Franc, Ravni-har Ivan; namestnika: Prosenc Jože, Ravnihar Fr.

Platformo za ta pripravljala dela vsebuje sledeča resolucija, sprejeta na skupni konferenci rudarjev USR in bivše ZRD:

1. Zbrani delegati rudarskega delavstva, ki je bilo doslej organizirano v USR in ZRD, ugotavljamo, da je gospodarski položaj rudarjev kot tudi ostalega delavstva skrajno slab, tako da jemlje množicam vsako bojovno silo za boj za zboljšanje gospodarskega in političnega položaja.

Razcepljenost proletarijata na strokovnem polju onemogoča vsak uspešen razredni boj in goni množice v naročje meščanskih strank. Po zadnjem zlomljenem štrajku rudarjev je vrgla TPD na stotine rudarjev iz službe, vlada je izdala reakcionarni pravilnik za bratovske skladnice, podaljšala je stanovanjski zakon, s katerim bodo delavci na milost in nemilost izročeni hišnim posestnikom, skratka, rudarji doživljajo udarec za udarcem.

Istočasno napenjajo meščanske stranke vse sile, da spravijo pod krinko strokovnih organizacij rudarsko delavstvo pod popoln političen upliv meščanskih strank in likvidirajo razredni boj.

2. Zbrani rudarski delegati sklenejo, da se spo-jita ZRD in USR in da se vsi rudarji organizirajo v enotno strokovno organizacijo rudarjev Jugoslavije. Pozivljamo kongres USR, da ta sklep odobri in izvrši. Skupna strokovna organizacija rudarjev Jugoslavije naj pripravi tla za ujedinenje rudarjev cele Jugoslavije. V to svrhu naj se skliče tekom enega leta tozadevni kongres.

3. Ker obsojamo vsako nadaljno cepitev strokovnega gibanja in ustanavljanje kake tretje strokovne centrale, naj ostane SORJ v Glavnem Radniškem Savezu. Obenem pa pozivljajo združeni rudarski delegati obe strokovni centrali, da se takoj ujedinita v eno centralo, da se tako omogoči ena sama centralna inštanca vseh razredno zavednih delavcev. — Rudarski delegati pa istočasno pozivljajo delavce, organizirane v GRSJ, bodisi v CRSOJ, da z vsemi sredstvi silijo vodstvu k ujedinenju.

Roginjska gorca. Dne 7. marca t. l. se je vršila tukaj mezdna razprava za rudarje tukajšnjega rudnika. Na njej se je posrečilo doseči povišanje delavskih mezd za povprečno 21 odstotkov. Kakor že javnosti poročano, so ti rudarji zaradi prenizkih plač stopili dne 6. februarja t. l. v stavko. Podjetje je, zavedajoč se, da je šlo delavstvo v stavko brez organizacijskega vodstva, upalo, da bo stavka kmalu propadla, in se zato tudi ni hotelo v nobena pogajanja spustiti. A po zaslugi par zavednejših sodrugov se je podjetniška nakana preprečila s tem, da so se tamošnji rudarji takoj organizirali pri Uniji slovenskih rudarjev, katere vodstvo je potem po končani razpravi tudi stavko zaključilo. Značilno pri tem je to, da kakor vsi ostali podjetniki, se je tudi to podjetje poslužilo vseh sredstev za to, da bi stavko zlomilo. Le žal, da se je nekaj rudarjev tega ustrašilo ali pa denarja polakomnilo ter padlo svojim, za kruh se borečim tovarišem, izdajalsko v hrbet. To je imelo za posledico, da se cela razprava ni mogla izvršiti tako uspešno, kakor bi bilo to v interesu delavstva. Ta čin naj bo ostalim rudarjem za vzgled, izdajalcem pa v sramoto!

Leše. Občni zbor Unije slov. rudarjev, podruž. Leše, ki se je vršil dne 15. febr., ni bil obiskan tako,

kakor bi moral biti. Namestnik predsednika sodrug Franc Hočnik je podal poročilo, na kar je zapisnikar s. Avg. Jopp prečital zapisnik zadnjega občnega zbora. S. Fr. Schrott je podal blagajniško poročilo, za nadzorstvo je poročal s. Sterkuš Luka ter je izjavil, da je našel vse v polnem redu in predlagal odboru absolutorij, kar so navzoči vzeli soglasno na znanje. V novi odbor so bili izvoljeni: Predsednik Hočnik Franc, namestnik Matvos Valentin, blagajnik Fr. Schrott, nam. Prosen Jožef, zapisnikar Jopp Avg., nam. Švab Mirko; nadzorstvo: Podgoršek Fr. in Jelenko Miha; odborniki: Bruncker Val., Korzen Pavel in Stanovšek Hinko; knjižničar Schrott Stel. Nato je še govoril tajnik Unije slov. rudarjev sodr. Jurij Arh, ki je v jedrnatem govoru orisal položaj delavstva in pozival, da naj se delavstvo še trdneje oklene svoje strokovne organizacije in da le potom dobre organizacije si bode moglo delavstvo priboriti boljši obstanek. A žalibog se tega delavstvo ne zaveda, da mora živeti kot človek, ne pa kot tovarno orodje. Sodr. Arh je tudi postavil vprašanje na zbiranje, je-li on ali odbor kriv, da so nekateri člani odstopili? Vsi navzoči so mu dali zadoščenje, da ne on, kakor tudi odbor nista kriva, ampak nezavednost, kar so tudi sami pripoznali. Nato je bil izvoljen kot delegat za Unijski zbor, ki se bo vršil 22. marca, s. Franc Schrott. Na koncu govora je še apeliral, da naj ostane trdnjava še trdnejša, da je ne bode še tako močna sila razrušila. Delavci, strnite vaše vrste in vsi do zadnjega v organizacijo!

Črna. Dne 15. febr. t. l. smo spremili k zadnjemu počitku zopet enega onih starih borcev za socialistično idejo, sodr. Poleiner Ulrika. Pokojni je bil rojen leta 1864, ter od leta 1908 zvest član naše strokovne organizacije Unije sloven. rudarjev. Mi ostali sodrugi v Črni mu obljublamo, da bomo zvesto sledili njegovemu vzgledu ter mu obenem kličemo: Bodi Ti zemljica lahka, dragi naš sodrug!

Holmec. Tukaj pri našem rudniku je menda oni kraj na svetu, kamor ne more nikdar prodreti žarek civilizacije, ali sploh kaj sličnega, kar bi našim gotovim gg. nekoliko razjasnilo njih razum, da bi vendar enkrat izprevideli, da se sicer res nahaja naš rudnik na najsevernejši točki naše države, kjer tako spada tudi med kolikor toliko civilizirano Evropo, ne pa tako, kot si naši gg. ala Kašperji, Omejeci, Abšnerji predstavljajo, da spadamo mi holmeški rudarji z njimi vred med Culukafre ali še kam drugam. Res je, da smo rudarji še dandanes na precej nizki stopnji novodobne kulture, ter kot taki še danes popolnoma ničvreden subjekt v očeh naših kapitalistov in njihovih priganjačev. Vendar toliko visoko smo se pa navzlic temu povzpeli z našim razumom, da moralčno nadkriljujemo v mnogih ozirih zgoraj imenovane tri gospode. Mi smatramo to za nekulturno in nemoralno, ako se revnega delavca vrže na cesto, potem se mu vzame še posteljo, in ko se reveža usmiliijo drugi trpini in mu dajo svojo posteljo na razpolago, smatra naš g. obratovodja Kašper za potrebno, da gredo v Burschenzimmer s paznikom Omejecem, pa mu razobesijo njegovo obleko po bližnjih drevesih. Suknjo je g. Omejec spravil na mesto, katero je lastniku suknje nedosegljivo. Sploh ti gospodje sami ne vedo, kaj delajo. Obratovodja ukaže, a Omejec pa kaznuje. Stranka se pritoži, eden predlaga kazen, a drugi pa odpust. Nekdanji veliki apostol komunizma, Abšner z vrtljivo v glavi, nas pa hoče kar vse na cesto zmetati, če ne bomo po božansko pozdravljali njegove »frave« in dece. Tako gospodje, kar vse nas odpustite in za vse nas kaznujte, kar zaslužimo, potem boste pa mogoče spravili toliko skupaj, da boste imeli za rajžo, da si boste mogli iti učit med Culukafre maniro.

Železničarji.

Uprava bolniškega fonda, kaj delaš?

Neštevilno apelov in prošenj so trpeči železničarji od prevrata naslovili na birokratično železniško upravo; razne deputacije so ustmeno intervenirale pri direkciji, pri generalni direkciji in tudi pri ministrih, toda vse zaman. Šimel gre svojo pot in svoj temp.

V vseh ostalih nasledstvenih državah so že davno uredili ter izvedli vsakdanje potrebne stvari, samo v eni se to ni moglo še zgoditi, in to ni morda Turčija, ampak je to ona država, v kateri je bilo železničarjem od ministra Jankovića obljubljeno, da jim ne bo šlo v njih lastni domovini samo dobro, ampak da se jim bo takorekoč med in mleko cedilo, da se ne bo več z njimi po mačehovsko postopalo kot do tedaj, ampak da pridejo železničarji v Eshaeziji pod okrilje prave matere! Od časa te Jankovićeve obljube je že mnogo vode poteklo po Savi in Dravi, saj teče že devetnajsti mesec, toda lepe ministrove obljube so se že davno izkazale kot gola ironija — kot prevara. »Mačeha« je bila sicer slaba, ampak boljša kot mati. To, kar se danes godi z jugoslovanskimi železničarji, se ni že desetletja dogajalo. Ako bi hoteli opisati vse nedostanke uprave naše bolniške blagajne, nam ne bi zadostoval mali časopis, ampak bi nastala debela knjiga. Kar se je te dni zgodilo v mariborski delavnici državnih železnic, je nepopisen škandal, ki ne najde tako lahko primera.

Neki delavec je prišel med odbijače, ki so mu stisnili prsni koš. Takoj se je poklicalo železniškega zdravnika, ki je sicer prišel, toda odredil, da se pokliče resilno družbo, ki naj delavca prepelje v bolnišnico. Toda resilna družba je intervencijo odklo-

nila z motivacijo, da ji naj uprava bolniškega fonda državnih železnic preje plača dveletni dolg!!!

Mislimo, da tukaj ni treba komentarja in človeku zastane pero ter ne ve, kaj bi zapisal. Pošten človek si lahko sam sodbo naredi, kaj taka uprava zasluži. Kje so merodajni činitelji? Celokupno železniško osebje že od prevrata zahteva, da naj ne odloča v bolniški blagajni samovolja, da se naj razpišejo končno vendar enkrat volitve, da si železničarji izvolijo zastopstvo, ki bo soopravljalo bolniški fond, v katerega morajo uslužbenci danes sami prispevati. Toda to je glas vpijočega v puščavi. Nikdo se ne zgane, nikdo ne reagira. Silno visoki prispevki se odtegujejo in nikdo ne ve, kam in zakaj gredo. Ko smo bili še pod »mačeho« Avstrijo, tedaj smo prispevali dve tretjini in železnica eno; imeli smo dve tretjini zastopnikov in železnica eno v upravi. Prispevki uslužbencev so znašali komaj polovico tega, kar znašajo danes. Od 3—4 krone dnevne mezde je n. pr. delavec plačal 2.40 kron mesečno; danes plača 50 Din, t. j. 4.25 zlatih dinarjev, tedaj dvakrat toliko, dasi plača ne doseže one predvojne. Tedaj: od manjših prejemkov večje prispevke, pravic pa skoraj nobenih, a najmanj pravico kontrole. To je resnica!

Minister Sušnik je ostal nepozabljiv železničarjem; on je izvedel temeljito davčni sistem pri železničarjih in dal je brzozavni nalog, da se prispevki za 50 odstotkov zvišajo. To je bila njegova glavna skrb, da se železničarjem prej nekaj vzame kot pa da.

Ubogi delavec, ki zbolí, mora po več mesecev čakati, da dobi tisto skrženo boleznino, ki ne sme znašati 100 odstotkov njegovega zaslužka, ampak ki znaša — na papirju — 70, sicer pa v resnici komaj 50 procentov! Preje je dobil delavec boleznino, ko je polovico manj prispeval, sto odstotkov in to za vse dni, sedaj pa dobi samo 70, a to le za delovne dni; zato pa še enkrat toliko prispeva in povrh tega mora še po več mesecev čakati na tisto beračijo. To so dobrote, ki so jih sedaj pod materinsko upravo — ako smemo govoriti z Velizarjem Jankovičem — deležni naši železničarji! Malo bolje je tozadevno za nastavljen osebje, ki dobi vsaj plačo, ako zbolí. Gorje pa delavcem! Kdaj bo take uprave konec?

Stavka, nemških železničarjev.

Na nemških železnicah je izbruhnil štrajk in naše meščansko-kapitalistično dnevno časopisje prinaša brzozavke, ki ne povedo drugega kot: »V Nemčiji je izbruhnil železničarski štrajk; štrajk se širi, štrajk ponehuje« itd. Mi smo pa mnenja, da ni tako važno to, da je neke izbruhnil štrajk, marveč to, zakaj je izbruhnil. Tega pa meščansko časopisje menda ne sme povedati. To je pač kapitalistična taktika.

Kakor znano, je Nemčija vojno zgubila in v Parizu so ji na »mirovni« konferenci zmagovalci naložili strašno breme vojne odškodnine. Da se Nemčija ubrani popolnega gospodarskega propada, je nemška vlada poklicala vse Nemce na krov, to se pravi delovno ljudstvo, ne kapitaliste, ki so vojno zakrivil. Nemško ljudstvo naj sedaj »ceho« plača. In tu so prizadeti vsi delavci, a v prvi vrsti železničarji. Delavci so se obvezali, da bodo delali več kot 8 ur dnevno in da popuste nekoliko na svojih plačah. Toda delavci niso mislili takih žrtev doprinasati na večne čase, ampak so mislili, da bo to samo nekaj mimoidočega, kar bo samoumevno v par letih zginito. Drugače pa so računali nemški kapitalisti. Mislili so: če enkrat pripravimo delavce do tega, da bodo delali več časa ter za manjšo plačo, tedaj jim ne bo tako lahko priti zopet na normalno stanje. Toda tudi patriotizem nemških delavcev ima svoje meje in delavci so se naveličali robotati ter trpeti za grehe drugih in oni zahtevajo, da veljaj zopet osemurni delovni čas, a plače se imajo zvišati, da bodo odgovarjale današnjim življenjskim razmeram. Seveda so bili najhujše prizadeti železničarji, katerih delovni čas se najlažje zlorablja, ki nima mnogokrat ne konca ne kraja. Sodu pa je bilo dno izbito s tem, da so nemške državne železnice bile izročene v eksploatacijo privatnim kapitalistom, t. j. ustanovila se je družba državnih železnic, v katerem vodstvu sede razni denarni in industrijski magnati in »šarfmaherji«, ki so začeli uvajati nekako znanstvenost v upravo, s katero bi se naj povečala intenzivnost, t. j. iz lačnega železničarja naj bi se iztisnilo vse, kar se iztisni da in »Antreibersistem« je začel uganjati prave orgije. Nova družba državnih železnic je takoj imela milijone pri rokah, da je vodilnim uradnikom prostovoljno zvišala prejemke do neverjetnosti ter povrh tega še uvedla koruptne premije za tiste, ki bodo znali bolj priganjati, med tem ko za osebje nima niti pfeniga!

Mi želimo nemškim sodrugom popolnega uspeha. Kdor je hotel vojsko imeti, ta pa naj sedaj pokoro dela. Sicer pa je nemški proletariat dovolj močan, da stare verige, ako bo vse sile zbral v lastno obrambo!

Živilska stroka.

Osrednje društvo živilskih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani sklicuje glasom sklepa 21. seje centralnega odbora z dne 2. marca t. l. za 19. aprila t. l. svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v Ljubljani v društvenih prostorih Selenburgova ulica 6. II., in določil sledeči začasni devni red: 1. Otvoritev občnega zbora. 2. Poročila: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika in d) nadzorstva. 3. Ujedinenje živilskih delavcev Jugoslavije. 4. Sprememba pravil. 5. Volitev novega od-

bora. 6. Razno. — Da se bo sklicani občni zbor vršil v redu in da bo udeležba točna, opozarjamo vse s druge-delegate in centralne odbornike na sledeče: V soboto, dne 18. aprila točno ob 2. uri popoldne začne poslovati nadzorstvo z revizijo blagajniških in poslovnih knjig. V nadzorstvo izvoljeni sodrugi naj gledajo na to, da se začne z revizijo ob določenem času. Vsi odborniki naj gledajo na to, da bodo dne 19. aprila točno ob 8. uri zjutraj na določenem kraju. — Predloge k 3. in 4. točki dnevnega reda bo tajništvo razposlalo na vse podružnice in na vse člane centralnega odbora in nadzorstva. Po prejemu teh predlogov naj se po podružnicah skličejo članski sestanki, na katerih naj se o teh predlogih razpravlja in sklepa, ter da izvoljenim delegatom potrebna navodila, odnosno da stavijo svoje protipredloge. Eventuelne predloge za občni zbor je poslati centrali vsaj 14 dni pred obnim zborom. — Za centralni odbor: Predsednik Alojzij Blatnik I. r., tajnik Joža Golmajer I. r.

Ljubljana. Podružnica pekovskih pomočnikov v Ljubljani je sklicala v nedeljo 8. marca ob 9. uri dop. v gostilni »Zlatorog« svoj redni letni občni zbor. Občni zbor je bil dobro obiskan in so se poročila funkcionarjev o delovanju odbora od zadnjega občnega zbora vzela z zadovoljstvom na znanje. V odbor so bili izvoljeni naslednji ss.: Josip Šuligoj, predsednik; Anton Penič, podpredsednik; Alojzij Blatnik, blagajnik; Josip Bučar, blagajnikov nam.; Stanko Poženel, tajnik; odborniki: Ant. Noč, Lampret Dobravec, Ivan Logar, Ivan Šušter in Vinko Strgar; nadzorstvo: Anton Sitar in Franc Naglič. Za delegata na občni zbor centrale sta bila izvoljena ss. Anton Sitar in Franc Kolenc. Kot član v mojster-ske preizkuševalno komisijo je delegiran s. Josip Gabrijelečič, kot njegov namestnik pa s. Fr. Kranjc. Z ozirom na brezposelnost, ki vlada v pekovski obrti in naraščajoče število bolnih članov, ki so vsi podpore potrebni, je občni zbor sklenil zvišati prispevke za 50 odstotkov in bo ta povisek ostal v podružnični blagajni za izplačevanje potrebnih podpor. Na predlog s. Golmajerja ima podružnični odbor izdelati pravilnik za delitev teh podpor in ga predložiti prihodnj. članskemu sestanku v odobritev. Občni zbor je pokazal, da je med pekovskimi pomočniki precej zavesti in da bo podružnica kmalu kos vsem težkim nalogam.

Splošna Delavska zveza (prej kemična stroka in Splošna delavska Unija).

Medvode-Goričane. Redni občni zbor naše podružnice se je vršil dne 15. febr. t. l. ob sklepni udeležbi članstva naše podružnice. Predsednik sodr. Narobe je poročal o delovanju naše podružnice v splošnem. Tajnik s. Cvajnar o notranjem delovanju podružnice in blagajnik s. Mravlje pa o finančnem prometu in o stanju naše podružnice. Nadzorstvo pa, da je gospodarstvo podružnice v najboljšem stanju. Po daljši razpravi o razvoju podružnice in delu v bodoče so se vršile volitve novega odbora. Predlagani in izvoljeni so bili naslednji ss.: Predsednik Franc Narobe, nam. Jakob Krmelj, tajnik Janko Cvajnar, namestnik Ivan Čarman, blagajnik Janko Mravlje, namestnik Franc Ribič; odborniki: Leop. Zajc, Ivan Bečan in Avgust Postisek; v nadzorstvo, to so pregledniki računov: Ivan Tehovnik, Jože Česnovar in Franc Narobe. Po izčrpnem dnevnem redu občnega zbora se je isti zaključil v prepričanju, da delo za razvoj naše organizacije papirniških delavcev stopnjeva napreduje. — Nadalje se sporočila vsem članom naše podružnice v Medvodah in Goričanah, da se dne 5. aprila t. l. vrši shod papirniških delavcev in delavk ob 3. uri popoldne v gostilniških prostorih »Potisek« v Medvodah. Pozivljamo tem potom vse sodruge in sodružice ter drugo delavstvo, ki je ta čas dela prosto, da se v interesu vsega delavstva naših dveh tovarn tega shoda polnoštevilno udeleži.

Kemična tovarna Moste. Naša tovarna, nje delavci in naši gospodje smo preživeli letošnjo zimo težko gospodarsko krizo — mi delavci v tovarni in na cesti, naši gospodje pa pri gorki peči. Sedaj pa, ko prihaja vigrad, so se naši gospodje začeli zopet nagibati k prepričanju, da je vendar le treba enkrat začeti delati. Ker če bo tovarna še v naprej stala, bi tudi njihova tovarniška kuhinja — seveda za uradnike — prišla v krizo, katera je pa do danes na račun tovarne prav dobro obstojala, čeravno ni tovarna že tri mesece prav nič producirala. Da pa vodstvo tovarne ni imelo za časa sedanje krize za to kuhinjo prevelikih izdatkov, se je med tem časom odtegnilo delavcem pri plači po 6 Din na dan. Tako, da je bila kuharica za naše gospode skoro gotovo dobro založena z živlenskimi potrebščinami. Za tako socialno delo se zaposleni in še brezposelni delavci naše tovarne prav lepo zahvalimo. — Med reduciranimi 59 delavci se nahaja več družinskih očetov, tovarniških invalidov in vdov, katerih možje so postali žrtev naše tovarne. Danes pa, ko je to delo deloma dovršeno, se pa zaposlujejo ženske, ki se gospodom klanjajo. Delavci, ki so družinski očetje in ki so bili do časa redukcije v tovarni zaposleni in odvisni edino od dnevne mezde, so pa še danes brez dela in se jih še nadalje pušča na cesti, akoravno se jih bi danes še lahko namestilo v tovarni. Tako je danes pri nas. Zakaj je tako, bomo pa še v bodoče povedali. — Delavci.

Prevalje. Dne 1. febr. t. l. se je vršil redni letni občni zbor podružnice Opčega radn. saveza tuk. pap. delavstva z navadnim dnevnim redom. V od-

bor so bili izvoljeni sledeči ss.: Maronič Jože, predsednik, Renner Alojzij, namestnik; Franica Lepko, blagajničarka in tajnica, Jamšek Bogomir, namestnik; odborniki in kontrola: Pečnik Klemen, Štern Šimen, Jezernica Franica; namestniki: Dergeiner Jože, Primužič Lovrenc, Pogorevcnig Helena. — Novoizvoljenemu odboru polaga delavstvo na srce, da gre z vso energijo na delo za procvit organizacije ter da se točno ravna po pravilih in pravilniku, v katerem je orisana pot, po kateri je treba moško stopati, pa če je tudi s trnjem posuta. Nam vsem naj velja parola: Da čimprej »pravila in pravilnik« me-so postaneta, ozir. da jima damo tudi življenje. Kajti le takrat bomo lahko z vselejšim srcem pričakovali prihodnjega občnega zbora. Zato na delo eden za vse in vsi za enega!

S. Leskošek obtožen. V ilustracijo objavljamo obtožnico, ki se glasi: »Alojzij Leskošek je dne 11. jan. 1925 v hotelu »pri Kroni« v Celju na javnem shodu dolžil državno oblast, da ne upošteva zakonov o zaščiti delavcev, da ga celo nekateri referenti teh oblasti ne poznajo, da ti uradi niso za vse, ampak samo za buržuazijo, da celjski srezki poglavar in celjski policij, oddelek ne postopata pravilno, ker ne pustita zapreti tukajšnjih posredovalnic za delo, pač pa pustita zapreti revnega delavca, ako pokaže kak nasprotnik na njega in ga označi za komunisto in da se zakon o zaščiti države pač uporablja, ne pa zakon o zaščiti delavcev, dasi sta oba zakona enako sankcionirana od kralja, da je torej z besedami razžalil javna oblastva odnosno njih organe, torej javne uslužbenice v pogledu na njih službeni posel v obče; zakrivil je s tem pregrešek zoper zakon oblastva in javni red po § 104 srb. kaz. zak. in ga je po tem zakonitem mestu kaznovati. Razlogi. Obdolženec Alojzij Leskošek, ki je radi žaljenja časti že opetovano predkaznovan, priznava, da je govoril na shodu Splošne delavske unije (sedaj zveze, op. ur.) v navedenem smislu, ne da bi za svoje trditve zamogel navesti kaka gotova dejstva. Dokazila: Priča Ivan Škof r. št. 4, kojemu pa po § 252/4 kpr. ni treba priti k razpravi. — V Celju, dne 11. II. 1925. — Državni pravdnik: dr. Požar. s. r.« — Gornja obtožnica je produkt današnjega časa. Namesto, da bi se socialna zakonodaja dosledno izvajala tako, kakor je v zakonu o zaščiti delavcev in v mirovnem dogovoru predpisano, so začele policijske oblasti po svojih organih vlagati ovadbe proti tistemu, ki kritizira današnje neznosno stanje. No, kaj je pravzaprav zakrivil s. Leskošek? Nič, prav nič! On je kritiziral, zakaj se ne ukinejo privatne posredovalnice, ki so v Celju še v rokah Nemcev, kateri imajo s tem priložnost svobodno razpolagati s slovenskimi delovnimi silami. § 87 zakona o zaščiti delavcev predvideva upostavitve državne borze dela v vsakem večjem industrijskem kraju. Celjske strokovne organizacije so že opetovano zaprosile ministristvo za socialno politiko, da upostavi v Celju krajevno borzo dela. Po § 105 cit. zakona bi se morale tekom enega leta vse privatne posredovalnice zapreti, ko se ustanove krajevne borze dela. Buržuazija si pa zna pomagati s tem, da borzo dela, ki jo predvidevajo §§ 87 in 93 b cit. zakona, sploh ne upostavi po svojem ministristvu za socialno politiko. Tu bo treba vložiti pritožbo na Mednarodni urad dela, da bo Zveza narodov videla, da se v Jugoslaviji socialna zakonodaja ne izvršuje. Najzanimivejše pri celi stvari je pa to, da je ovadbo napravil policijski pristav g. Škof, ki je pristaš narodnih socialistov, kojih dolžnost bi bila, se boriti za izvedbo socialne zakonodaje tako, kakršna je v Češkoslovaški, tam, kjer so njihovi bratci vladna stranka. Sedaj menda ne bo treba več slovenskim delavcem prikazovati, da so narodni socialci steber kapitalistične reakcije v državi. O poteku tega nadvse zanimivega procesa bomo še poročali.

Oblačilna stroka.

Ljubljana. Podružnica Osred. društva oblačilnih delavcev in sorodnih strok za Slovenijo v Ljubljani sklicuje v nedeljo dne 22. marca t. l. svoj redni VI. občni zbor. Občni zbor se bo vršil ob pol 9. uri dop.

v gostilni pri »Mraku« na Rimski cesti s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Vpisanje novih članov. 3. Poročilo odbora. 4. Naš položaj. 5. Volitev novega odbora. 6. Razno. Opozarjamo vse krojaške pomočnike v Ljubljani, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže. — Odbor.

Maribor. Dne 28. febr. t. l. ob 8. uri zvečer se je vršil v Ljudskem domu redni letni občni zbor podr. krojačev. Po prečitaniu zapisnika je poročal preds. s. Oresnič o delovanju podružnice, ki je bilo obširno. Omenil je stavko pri tvrdki Starkel v Mariboru. Poročal je o hudi gospodarski krizi v krojaški stroki, katera povzroča brezposelnost. H koncu poročila poziva vse navzoče k sodelovanju in solidarnosti v organizaciji. Blagajniško poročilo za I. 1924, katero je podal blagajnik s. Babič, se je z zadovoljstvom vzelo na znanje. Za podružnično kontrolo poročila s. Allmajer, da se je redno mesečno vse pregledalo ter se vedno vse v najlepšem redu našlo in predlaga podelitev absolutorije. Predlog se soglasno sprejme. Pred volitvijo novega odbora poročila s. Čeh žalostno novico, da je preds. nemške republ. s. Fr. Ebert preminul ter omeni v kratkem delovanje prezgodaj umrlega sodruka, ki je iz navadnega sedlarskega pomočnika dobil zaupanje najvišjega mesta. — V podružnični odbor so se izvolili sledeči sodrugi: Predsednik Vinko Oresnič, nam. Klep Matevž, blagajnik Bele Ivan, nam. Babič Franc, zapisnikar Vogrin Fr., nam. Kelbič Anton; odbornikom: Kramberger Fr., Ploj Franc, Čorko Adam in Murko Franc; v kontrolo: Pocajt Karol, Hojnik Ivan, Janšek Rudolf. — Po referatu s. Čeha zaključil preds. Oresnič s pozivom na delo občni zbor.

Monopolska stroka.

Ljubljana. V nedeljo 26. marca t. l. se bo vršil redni letni občni zbor podružnice monopolskih delavcev v Ljubljani (kraj in čas se bo še pravočasno objavilo) s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika in d) nadzorstva. 2. Volitev novega odbora in nadzorstva. Poleg navedenega dnevnega reda bo potrebno, da se pogovorimo, odnosno da določimo taktiko za v bodoče: kako si bomo priborili večji košček kruha. Borba monopolskih delavcev je težka in če pogledamo delo vlade, najsibo stare ali nove, moramo konstatirati, da vse te vlade niso imele in nimajo smisla, da bi našim upravičenim zahtevam ugodile. Kaj sedaj? se vprašujejo delavci in delavke v tobačni tovarni v Ljubljani. Odgovor na to ni težak. Treba je upostaviti močno in enotno razredno organizacijo vseh delavcev in delavk monopolske stroke. Vsi smo tepeni in izžemani in vsi imamo enake potrebe, zato mora biti naša parola, da naj bo samo ena strokovna organizacija, kateri morajo pripadati vsi monopolski delavci in delavke v Jugoslaviji in dolžnost nas vseh je, da delamo na to, da bo ta organizacija boja zmožna in sposobna kljubovati vsem napadom na naše pravice. Zato, sodrugi in sodružice, zavijajte rokave in pojdite na delo. Organizirajmo se v enotni organizaciji in uspeh nam je zagotovljen. V nedeljo, dne 26. marca pa vsi na občni zbor!

Zahvala.

Podpisana se zahvaljujeva vsemu delavstvu cementne tovarne v Zidanem mostu in zaupnikom za nabrano vsoto 125 Din v podporo najinega pokojnega brata Leopolda v njegovi mukepolni bolezni. Zidani most, 30. jan. 1925.

Brata Vinko in Edvard Dremelj.

Zbirka stavkovnega sklada za steklarje v Zagorju in Hrastniku.

V. izkaz.

Unija slovenskih rudarjev podr. Hrastnik 1045 Din
Savez monopol. del. Jug. podr. Ljubljana 20 Din

V. izkaz skupaj 1065 Din

Glasom I., II., III., IV. in V. izkaza torej nabrali skupaj 22.477.25 Din.

V imenu GRSJ: Izdajatelj: Franc Svetek. — Odgovorni urednik: Alojzij Čeh. — Tisk Ljudske tiskarne, Maribor.

Svoji k svojim!

DENAR

si vsak prihrani, kdor piše **TAKOJ** po nove, moderne in trpežne vzorce različnega blaga, kateri se pošiljajo poštino prosto.

PRVA GORENJSKA RAZPOŠILJALNA
IVAN SAVNIK, (SLOVENIJA)
KRANJ Število 5000.

Delavski gospodar, delavska gospodinja kupujeta pri tvrdkah, ki inserirajo v našem listu.

Kar ne veš vprašaj

Universalni informativni biro

„ARGUS“

Knez Mihajlova ul. 35, Tel. 6-25

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka)

Dvojnoslada
ržena-ZIKA-jčmenova

je najboljša in
zato najcenejša.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R.Z.Z.O.Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA C. 36-38** Telefon 324

MODERNO IN HIGIENSKO UREJENA PEKARNA

Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva **na zavarovalno znamko D. P.**